

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22.10.1971, sp. zn. 1 Cz 74/71, ECLI:CZ:NS:1971:1.CZ.74.1971.1

Číslo: 49/1972

Právní věta: Návrhem na zahájení občanského soudního řízení nelze se úspěšně domáhat určení toho, z jakých důvodů bylo vydáno rozhodnutí nebo učiněno opatření orgánů zdravotnického zařízení, týkající se péče o děti v kojeneckých ústavech, v dětských domovech a jeslích (§ 77 zákona č. 20/1966 Sb. a § 53 až § 57 vyhlášky č. 42/1966 Sb.). Soudům nepřísluší také přezkoumávat rozhodnutí orgánů zdravotnického zařízení o příplatcích nebo úhradách za péči o děti v kojeneckých ústavech, dětských domovech a jeslích (§ 58 vyhlášky č. 42/1966 Sb.).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 22.10.1971

Spisová značka: 1 Cz 74/71

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přezkum správních rozhodnutí, Řízení před soudem, Rozhodnutí jiných orgánů

Předpisy: 94/1963 Sb. § 45

§ 103

§ 103 99/1963 Sb. § 7

§ 104 20/1966 Sb. Čl. V

§ 11

§ 38

§ 54

§ 55

§ 56

§ 57

§ 58

§ 61

§ 65 124/1967 Sb. § 1

§ 77 42/1966 Sb. § 53

§ 80

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 49/1972 sb. rozh.

Návrhem na zahájení občanského soudního řízení nelze se úspěšně domáhat určení toho, z jakých důvodů bylo vydáno rozhodnutí nebo učiněno opatření orgánů zdravotnického zařízení, týkající se péče o děti v kojeneckých ústavech, v dětských domovech a jeslích (§ 77 zákona č. 20/1966 Sb. a § 53 až § 57 vyhlášky č. 42/1966 Sb.).

Soudům nepřísluší také přezkoumávat rozhodnutí orgánů zdravotnického zařízení o příplatcích nebo úhradách za péči o děti v kojeneckých ústavech, dětských domovech a jeslích (§ 58 vyhlášky č. 42/1966 Sb.).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 22. 10. 1971, [1 Cz 74/71](#))

Žalobce F. Š. je otcem nezletilé L. Š., nar. 3. 12. 1964. Její matka D. B. byla pravomocným rozsudkem vydaným v trestním řízení v roce 1965 uznána vinnou trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, 3 tr. zák., které této nezletilé způsobila dne 21. 4. 1965. Nezletilá L. Š. byla léčena v Dětské fakultní nemocnici v P. do 6. 7. 1965, kdy byla předána do péče Kojeneckého ústavu v P. 4.

Žalobou podanou u soudu dne 20. 3. 1968 domáhal se žalobce určení, že nezletilá L. Š. byla v péči kojeneckého ústavu z důvodů zdravotních. Naléhavý právní zájem (§ 80 písm. c) o. s. ř.) odůvodňoval žalobce tak, že tímto určením odpadne jeho povinnost platit ústavu příplatek za péči o dítě podle ustanovení § 61 vyhlášky č. 42/1966 Sb. o poskytování léčebně preventivní péče a podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 124/1967 Sb. o částečné úhradě na péči poskytovanou v některých zařízeních pro mládež.

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 4, potvrzeným rozsudkem Městského soudu v Praze, bylo určeno, že nezletilá L. Š. byla ve výchově Kojeneckého ústavu v P. 4. z důvodů sociálních. Soudy obou stupňů měly za to, že nešlo o rozhodování o právech a povinnostech žalobce, vzniklých podle ustanovení § 77 zákona č. 20/1966 Sb., péči o zdraví lidu, v souvislosti s poskytováním zdravotnických služeb, nýbrž o žalobu na určení podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, a že uvedenými rozsudky obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Z obsahu spisu sp. zn. 3 P 43/68 obvodního soudu pro Prahu 2 je patrné, že nezletilá L. Š. byla svěřena do péče kojeneckého ústavu bez rozhodnutí soudu. Teprve rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 2 ze 17. 3. 1967 č. j. 7 C 161/66-24, jímž bylo rozvedeno manželství rodičů nezletilé L. Š., byla tato nezletilá „ponechána dále v ústavní výchově Kojeneckého ústavu v P. 4“ s odůvodněním, že pro svůj zdravotní stav potřebuje trvale lékařskou péči. V roce 1968 soud znovu řešil otázku výchovy nezletilé L. Š. a bylo pravomocně rozhodnuto o ponechání nezletilé v ústavní výchově i nadále s tím, že matka vzhledem k svému zdravotnímu stavu a pracovním povinnostem nemá základní předpoklady pro výchovu nezletilé L. Š.

Kojenecký ústav v P. 4, v němž byla nezletilá L. Š. do 12. 6. 1970 umístěna, je zařízením státní zdravotní správy, která podle ustanovení zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu poskytuje služby zásadně bezplatně (článek V a § 11 odst. 2 se zřetelem k § 38 citovaného zákona). Na základě zmocnění v ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb. stanovilo ministerstvo zdravotnictví, že se požaduje příplatek za péči o dítě v kojeneckém ústavu tehdy, jestliže je dítě v tomto ústavu z jiných než zdravotních důvodů (§ 61 vyhlášky č. 42/1966 Sb. o poskytování léčebně preventivní péče). V takovém případě podle ustanovení § 65 odst. 2 citované vyhlášky vydá vedoucí příslušného zdravotnického zařízení, které péči poskytlo (případně dále poskytuje), platební výměr, jímž povinné osobě (především rodičům) uloží povinnost k zaplacení příplatku. Ve výměru musí být uveden důvod

platební povinnosti a také poučení o opravném prostředku.

Úprava rozhodování soudů o ošetřovném podle ustanovení § 103 zák. o rod. se tedy netýká ústavů v resortu ministerstva zdravotnictví (kojenecké ústavy a dětské domovy pro děti od 1 do 3 let), protože pro ně je zvláštními předpisy založena výlučná pravomoc správních orgánů. Příplatek za péči o dítě v kojeneckém ústavu stanoví a o povinnosti k jeho placení rozhoduje pouze orgán státní zdravotní správy (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 55/1969 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR).

Podle ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. projednávají a rozhodují soudy věci, které vyplývají z rodinných vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a o nich nerozhodují jiné orgány. Podle ustanovení § 77 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb. zdravotnická zařízení nebo komise k tomu určené (podle předpisů vydaných k provedení tohoto zákona) jsou oprávněny v rámci své působnosti rozhodovat o právech a povinnostech občanů, jež vznikají podle tohoto zákona v souvislosti s poskytováním zdravotnických služeb. Kojenecké ústavy patří k zařízením léčebně preventivní péče (§ 38 zákona č. 20/1966 Sb.). Vedoucí zdravotnických zařízení jsou oprávněni vydávat platební výměry, jimiž se stanoví povinnost k zaplacení příplatku za péči o děti, a v nich je třeba také uvést důvody této povinnosti, tedy i skutečnost, že dítě je v kojeneckém ústavu z jiných než zdravotnických důvodů (§ 61 odst. 1, § 65 odst. 2 vyhlášky č. 42/1966 Sb.). Tyto důvody posuzuje vedoucí zdravotnického zařízení v rámci své pravomoci samostatně a není vázán důvody, které uvedl soud v případném rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy podle ustanovení § 45 odst. 2 zák. o rod. Má-li občan za to, že rozhodnutí vedoucího zdravotnického zařízení je nesprávné, má možnost se domáhat nápravy u správních orgánů (§ 77 odst. 2, 3 zákona č. 20/1966 Sb.), když o rozhodování při výkonu zdravotnických služeb platí ustanovení o správním řízení (§ 77 odst. 5 téhož zákona). Rozhodování o těchto věcech tedy nepatří do pravomoci soudů a soudy nejsou oprávněny přezkoumávat správnost a důvodnost rozhodnutí vedoucích zdravotnických zařízení vydaných podle ustanovení § 65 odst. 2 vyhlášky č. 42/1966 Sb., a to ani na podkladě žalob podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř.

Jestliže tedy soudy obou stupňů dospěly k závěru, že v této věci je dána pravomoc soudů, porušily zákon v ustanoveních § 7, § 80 písm. c), § 103 a § 104 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 77 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb.